

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DU LỊCH

**GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH
CỤM DI TÍCH NÚI NỬA - TRIỆU SƠN, THANH HÓA**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : PGS.TS. TRẦN NHOÃN

Sinh viên thực hiện : LÊ THỊ HOA

Lớp : VHDL 18B

Niên khóa : 2010 - 2014

HÀ NỘI – 2014

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình hình thành ý tưởng, tìm kiếm tài liệu, khảo sát thực tế cho tới khi hoàn thành đề tài này, tôi đã nhận được rất nhiều sự quan tâm, giúp đỡ nhiệt tình từ lãnh đạo của các Sở, ban ngành, người dân tại xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn cũng như gia đình, bạn bè và người thân của tôi.

Tôi muốn gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới PGS.TS Trần Nhoãn, người đã hướng dẫn cho tôi từ những bước đầu tiên hình thành ý tưởng cho tới khi hoàn thành cuốn khóa luận này.

Đồng thời, tôi cũng xin gửi những lời cảm ơn tới chú Hoàng Năng Hùng – Trưởng phòng Văn hóa thông tin huyện Triệu Sơn, chị Lê Thị Hằng – cán bộ phòng văn hóa thông tin huyện, ông Lê Bất Sơn – chủ từ cụm di tích núi Nưa đã cung cấp cho tôi nguồn tài liệu và những câu chuyện quý giá để triển khai khóa luận.

Cuối cùng tôi muốn được gửi lời cảm ơn của mình tới các thầy cô giáo trong khoa Văn hóa du lịch – trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã dạy bảo tôi trong suốt 4 năm học qua; cảm ơn gia đình, bạn bè, người thân đã giúp đỡ, tạo điều kiện để tôi hoàn thành đề tài này.

Em xin chân thành cảm ơn!

Sinh viên

Lê Thị Hoa

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	1
HỆ THỐNG CHỮ VIẾT TẮT	5
MỞ ĐẦU	6
1. Lý do chọn đề tài.....	6
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	7
3. Mục đích nghiên cứu.....	7
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	8
5. Phương pháp nghiên cứu.....	8
6. Bố cục đề tài.....	9
Chương 1: HUYỆN TRIỆU SƠN VÀ CỤM DI TÍCH NÚI NỬA, XÃ TÂN NINH, HUYỆN TRIỆU SƠN	10
1.1. Khái quát về điều kiện tự nhiên của huyện Triệu Sơn – Tỉnh Thanh Hóa ảnh hưởng đến phát triển du lịch.	10
1.1.1. Vị trí địa lý.....	10
1.1.2. Địa hình.....	11
1.1.3. Khí hậu.....	13
1.1.4. Thủy Văn.....	14
1.2. Tiềm năng phát triển du lịch của huyện.	16
1.2.1. Tiềm năng du lịch nhân văn.....	16
1.2.1.1. Cụm di tích lịch sử, danh thắng núi Nưa (gồm núi Nưa, đền Nưa và Am Tiên).....	16
1.2.1.2. Làng Quần Tín, xã Thọ Cường, huyện Triệu Sơn - “cái nôi” của Văn nghệ Việt Nam.....	17
1.2.2. Tiềm năng du lịch tự nhiên.....	19
Tiểu kết chương 1:	20
Chương 2: GIÁ TRỊ DU LỊCH CỦA CỤM DI TÍCH NÚI NỬA	21
2.1. Những giá trị du lịch nhân văn của Cụm di tích núi Nưa.....	21

2.1.1. Giá trị của di tích Núi Nưa – nơi khởi phát của cuộc khởi nghĩa Bà Triệu chống ách đô hộ của quân Ngô và đền thờ Núi Nưa.....	21
2.1.2. Giá trị du lịch tâm linh của di tích Am Tiên.....	28
2.2. Giá trị du lịch về cảnh quan thiên nhiên của cụm di tích núi Nưa.	29
Tiểu kết chương 2:	35
Chương 3: GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH CỤM DI TÍCH NÚI NƯA CÙNG VỚI PHÁT TRIỂN DU LỊCH TRIỆU SƠN, THANH HÓA. 36	
3.1. Thực trạng hoạt động du lịch tại cụm di tích núi Nưa.....	36
3.1.1. Thực trạng tổ chức quản lý Cụm di tích núi Nưa	36
3.1.2. Thực trạng về cơ sở vật chất kỹ thuật và nguồn lao động du lịch.....	36
3.1.3. Thực trạng về đầu tư tu bổ di tích và quy hoạch du lịch.....	37
3.1.4. Thực trạng về môi trường du lịch tại cụm di tích núi Nưa	39
3.1.5. Thực trạng về hoạt động marketing , quảng bá du lịch cụm di tích núi Nưa	40
3.1.6. Đánh giá chung về thực trạng hoạt động du lịch tại cụm di tích núi Nưa.....	41
3.2 Các giải pháp để phát triển du lịch Cụm di tích núi Nưa.....	42
3.2.1. Giải pháp 1: Tạo sự đồng bộ để phát triển du lịch tại Cụm di tích núi Nưa	42
3.2.2. Giải pháp 2: Tăng cường kiểm tra trật tự, kỷ cương tại Cụm di tích núi Nưa	43
3.2.3. Giải pháp 3: Quy hoạch, đầu tư để trở thành điểm du lịch	45
3.2.4. Giải pháp 4: Thiết kế các tour du lịch tham quan Cụm di tích núi Nưa ..	47
3.2.5. Giải pháp 5: Đào tạo nguồn nhân lực (thuyết minh viên tại chỗ)	53
3.2.6. Giải pháp 6: Đẩy mạnh tuyên truyền, quảng bá du lịch Cụm di tích núi Nưa.	54
KẾT LUẬN.....	56
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	56
PHỤ LỤC.....	61

HỆ THỐNG CHỮ VIẾT TẮT

.....&&&.....

QĐ: Quy định

BVHTT DL: Bộ Văn hóa Thể thao Du lịch

BQL: Ban quản lý

UBND: Ủy ban nhân dân

DTLS – VH: Di tích lịch sử văn hóa

CHXHCN: Cộng hòa xã hội chủ nghĩa

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Hội nhập vào xu thế chung của thế giới, ngành du lịch Việt Nam ngày càng phát triển mạnh mẽ và khẳng định được vị trí, vai trò của mình trong nền kinh tế quốc dân. Được xem là một ngành kinh tế mũi nhọn trong cơ cấu kinh tế, du lịch ngày càng nhận được sự quan tâm của Nhà nước, các bộ, ban, ngành liên quan tới những hoạt động cung ứng du lịch cũng như nắm bắt nhu cầu của người tiêu dùng du lịch.

Ngày nay du lịch đã trở thành một trong những nhu cầu tất yếu khách quan đối với nhiều dân tộc trên thế giới cùng với tốc độ phát triển kinh tế đã trở thành một hiện tượng phổ biến. Nguồn thu nhập từ du lịch của nhiều quốc gia chiếm tỉ trọng ngày càng cao. Chính vì thế mà nhiều nước trong đó có Việt Nam đã coi du lịch là một ngành kinh tế mũi nhọn “con gà đẻ trứng vàng” trong chiến lược phát triển kinh tế.

Với tiềm năng du lịch sẵn có như cảnh quan tự nhiên đẹp, di tích - danh thắng nổi tiếng mang nhiều giá trị lịch sử, văn hóa, tỉnh Thanh Hóa cũng không nằm ngoài lộ chiến lược khai thác du lịch có hiệu quả và bền vững vào phát triển kinh tế.

Triệu Sơn một trong những huyện của xứ Thanh được xem là huyện có đầy đủ tiềm năng để phát triển kinh tế dựa vào hoạt động khai thác du lịch. Đặc biệt phải kể đến thắng cảnh ngàn Nưa, đền Nưa và di tích lịch sử văn hóa Am Tiên đã được Bộ Văn hóa – Thể thao và du lịch công nhận và xếp hạng là di tích lịch sử cấp quốc gia vào năm 2009.

Tuy nhiên, trong nhiều năm qua do những nguyên nhân khách quan và chủ quan mà cụm di tích thắng cảnh núi Nưa chưa thực sự trở thành một điểm du lịch tương xứng với tiềm năng, vị trí mà gần như vẫn chỉ là một điểm du lịch tôn giáo tín ngưỡng thuần túy. Điểm di tích thiếu sự đầu tư, tôn tạo, chưa

được khai thác hiệu quả xứng với các giá trị của nó, làm cho môi trường du lịch và cảnh quan trở nên kém hấp dẫn gây lãng phí nguồn tài nguyên.

Chính vì những lý do trên nên tôi đã mạnh dạn lựa chọn đề tài “**Giải pháp phát triển du lịch cụm di tích núi Nưa – Triệu Sơn, Thanh Hóa**” làm đề tài khóa luận. Nhằm tìm hiểu những giá trị của cụm di tích đối với sự phát triển du lịch trên địa bàn huyện. Đồng thời, thông qua đó mong muốn góp phần nhỏ giới thiệu tới mọi người một điểm đến mới của loại hình du lịch văn hóa tại vùng đất Triệu Sơn, Thanh Hóa.

2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Cụm di tích lịch sử - văn hóa và danh thắng núi Nưa là một quần thể di tích đã có từ lâu, nhưng di tích chỉ mới được quan tâm đầu tư, tu bổ trong những năm gần đây và được du khách biết tới chưa nhiều. Hiện nay, có một số bài viết về danh lam thắng cảnh núi Nưa chỉ dừng ở chỗ giới thiệu về cảnh quan của cụm di tích, chứ chưa có một bài nghiên cứu nào chính thức phân tích về thực trạng hoạt động du lịch tại đây cũng như chưa có bất kỳ bài viết hay bài nghiên cứu nào đưa ra những kiến nghị, đề xuất để giải quyết các vấn đề đó trong hoạt động phát triển du lịch tại đây. Vì vậy, tác giả mạnh dạn chọn cụm di tích văn hóa – lịch sử và danh thắng núi Nưa để làm bài khóa luận cho mình nhằm nghiên cứu theo góc độ của một người làm du lịch. Người viết còn nhiều hạn chế về mặt trình độ cũng như thời gian không tránh khỏi thiếu sót. Tôi rất mong nhận được những sự đóng góp, gợi ý của các thầy cô và các bạn sinh viên đến vấn đề này.

3. Mục đích nghiên cứu

- Tìm hiểu những giá trị của cụm di tích núi Nưa (núi Nưa, đền Nưa và Am Tiên), xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn. Đồng thời khẳng định vai trò của những giá trị đó trong hoạt động văn hóa du lịch của huyện.

- Khảo sát thực trạng khai thác quần thể di tích này trong việc phục vụ phát triển du lịch hiện nay.

- Đưa ra một số kiến nghị, đóng góp để khai thác hiệu quả cụm di tích này trong việc phát triển du lịch của địa phương.

Khóa luận mong muốn sẽ tìm ra hướng đi cho ngành du lịch huyện. Bởi lẽ nhu cầu đi du lịch được xem là một điều còn khá mới mẻ trong con mắt của những người dân lao động ở vùng đất Triệu Sơn. Việc đánh thức các giá trị của cụm di tích núi Nưa góp phần nào vào việc bảo vệ, phát huy những giá trị lịch sử, văn hóa của cụm di tích. Đồng thời giới thiệu, quảng bá những nét đẹp về con người của vùng đất Triệu Sơn từng một thời oanh liệt trong quá khứ chống giặc ngoại xâm bảo vệ non sông đất nước. Phát triển du lịch sẽ là cầu nối để đưa con người đến với di tích một cách nhanh và bền vững nhất.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Trong phạm vi khóa luận tốt nghiệp của mình, tôi tập trung nghiên cứu, tìm hiểu những giá trị văn hóa, lịch sử, kiến trúc của cụm di tích núi Nưa và thực trạng hoạt động du lịch của di tích này trong phạm vi địa bàn xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn.

Ngoài ra, tôi cũng tìm hiểu và trích dẫn một số tài liệu liên quan tới cụm di tích núi Nưa – Căn cứ khởi nghĩa Bà Triệu trên đất Triệu Sơn, Thanh Hóa.

5. Phương pháp nghiên cứu

Để hoàn thành bài khóa luận tốt nghiệp này, tác giả đã sử dụng linh hoạt một số phương pháp để nghiên cứu như:

- Phương pháp điền dã: khảo sát thực tế
- Phương pháp tiếp cận hệ thống: Nhìn đối tượng nghiên cứu như một hệ thống để khảo sát, phân tích.

- Phương pháp nghiên cứu, phân tích, tổng hợp tài liệu.

6. Bố cục đề tài

Với mục đích và lý do kể trên, ngoài phần mở đầu, kết luận và phụ lục, đề tài của tôi gồm những phần chính như sau:

Chương 1: Huyện Triệu Sơn và cụm di tích núi Nưa, xã Tân Ninh, huyện Triệu Sơn.

Chương 2: Giá trị du lịch của Cụm di tích núi Nưa

Chương 3: Giải pháp phát triển du lịch Cụm di tích núi Nưa cùng với phát triển du lịch Triệu Sơn – Thanh Hóa

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban nghiên cứu và biên soạn Lịch Sử Thanh Hóa (1994), *Lịch sử Thanh Hóa*, tập II, Nxb Khoa học xã hội, Hà Nội.
2. Phan Huy Chú (1962), *Lịch triều hiến chương loại chí*, Nxb Sử học, Hà Nội.
3. Phan Huy Chú (2008), *Lịch triều hiến chương loại chí*, tập I, Nxb Giáo dục, Hà Nội.
4. Nguyễn Dữ (1998), *Truyện kỳ mạn lục* (bản dịch), Nxb Văn nghệ, Hà Nội.
5. Phan Huy Lê, Trần Quốc Vượng, Hà Văn Tấn, Lương Ninh (1991), *Lịch sử Việt Nam* (tập I), Nxb Đại học và Trung học chuyên nghiệp, Hà Nội.
6. Trần Nhoãn (2005), *Tổng quan du lịch*, Đại Học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
7. Quốc sử quán triều Nguyễn (1970), *Đại Nam nhất thống chí*, Nxb Khoa học xã hội, 1970.
8. *Thanh Hóa tỉnh chí* (bản dịch) đánh máy lưu chữ ở Thư viện tỉnh Thanh Hóa.
9. Nguyễn Trãi, *Du địa chí*, Nxb Sử học, Hà Nội.
10. Tổng cục du lịch – Trung tâm công nghệ thông tin du lịch (2007), *Non nước Việt Nam*, Nxb. Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
11. Văn hóa Tùng thư (1960), *Đại Nam nhất thống chí (tập Thượng)*, Á Nam Trần Tuấn Khải dịch, Nha Văn hóa – Bộ Quốc gia giáo dục xuất bản.

Ngoài ra, còn có sự tham khảo tài liệu từ một số website:

1. <http://dantri.com.vn>
2. <http://amtien.com>
3. <http://giadinh.net.vn>
4. <http://vietnamtourism.gov.vn>
5. <http://dulichxuthanh.com>